

KOPI

KDB 1904
NVE/001627

V 1961

DET KONGELIGE DEPARTEMENT FOR INDUSTRI OG HÅNDVERK
AKERSGT. 42 OSLO — DEP. TELEFON 41 78 00

H.r.advokat O. Trampe Kindt,
Kronprinsens gate 5,
Oslo.

Deres ref.

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)

Dato

Jnr. 1979/61 IDV. Bj./AH.

11. august 1961.

Utbygging av Hegsetfoss. Søknad 4. januar 1961.

Ved kongelig resolusjon 21. juli 1961 er det bestemt:

"I medhold av lov om vassdragene av 15. mars 1940, §§ 55, 62, 104 og 105 tillates Trondheim Elektrisitetsverk å ekspropriere nødvendig grunn og rettigheter for utbygging av Hegsetfoss kraftverk i det vesentlige i samsvar med de fremlagte planer og på de vilkår som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 21. juli 1961."

De fastsatte vilkår er sålydende:

1..

Utbyggingen må påbegynnes innen 2 år fra tillatelsens datum og fullføres innen en ytterligere frist på 5 år..

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av arbeidsstans eller av andre årsaker har vært umulig å utnytte.

2..

Trondheim Elektrisitetsverk plikter å treffe tiltak for å søke å avhjelpe skader og ulemper som utbyggingen fører med seg for bygdefolkets interesser samt for de enkelte bruk som berøres.

Spørsmålet om hvorvidt det skal treffes og i tilfelle hvilke tiltak - herunder eventuell forbislipping av vann, avgjøres i mangel av overenskomst ved skjønn.

3.

Det påhviler Trondheim Elektrisitetsverk i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter - å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Trondheim Elektrisitetsverk skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Vi der det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Trondheim Elektrisitetsverk plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plasering av stein- og/eller jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner. Reguleringsanleggets eier pår plikt til forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest innen 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

4.

Trondheim Elektrisitetsverk skal etter nærmere bestemmelse av Departementet utføre de hydrologiske iakttagelser som i det offentliges interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

Kopier av alle karter som verket måtte la oppta i anledning av anlegget, skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

5.

Trondheim Elektrisitetsverk er forpliktet til å sette ut i vassdraget settefisk og/eller yngel etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Om Departementet finner det nødvendig med års mellomrom å la foreta fiskeribiologiske undersøkelser av vassdraget, plikter verket å være omkostningene til disse undersøkelser.

Behandlingen av vilkårenes post 5 hører under Landbruksdepartementet.

Spørsmål om utførelse av hydrologiske iakttakelser, jfr. post 4, første ledd, og om tilsyn, jfr. post 3, nest siste ledd hører under Vassdrags- og elektrisitetsvesenet.

I anledning av det spørsmål som har vært reist under sakens behandling, om reguleringen av Bjørge kommer inn under vassdragsreguleringsloven, legger man ved ekstraktavskrift av departementets tilråding, som ligger til grunn for resolusjonen, og viser til denne.

Departementet har lagt til grunn den vanlige forståelse av vassdragsreguleringsloven, jfr. Amundsens kommentar til lovens § 2, hvori det bl.a. fra Ot.prp. nr. 36 for 1915 siteres en anførsel om at "foretagendets faktiske virkninger og ikke dets angivelige hoveddiemed bør være bestemmende for, hvorvidt loven skal komme til anvendelse."

Etter de opplysninger som nå er fremkommet - hvoretter det synes å være mulighet for, med de tidligere fastsatte reguleringshøyder, å foreta en utjevning av årsvannføringen - må

7
3

departementet ta forbehold med hensyn til spørsmålet om nødvendigheten av reguleringskonsesjon. Som det fremgår av lovens § 4 kan spørsmålet om hvorvidt reguleringskonsesjon er nødvendig, avgjøres enten ved en erklæring fra departementet, eller ved skjønn. Før departementet gir en eventuell erklæring skal uttalelser være innhentet fra vedkommende kommunestyre m.v. Under behandlingen av tillatelsen av 22. mai 1959 forelå spørsmålet overhodet ikke, og det står derfor fremdeles åpent. ✓

./.

1 gjenpart av dette brev legges ved.

Etter fullmakt

Dagfinn Mellum

E. Bjørnvall

7
Ekstraktavskrift av Industridepartementets tilråding av 21. juli 1961 vedr. tillatelse for Trondheim Elektrisitetsverk til å ekspoppriere grunn og rettigheter for utbygging av Hegsetfoss i Nea.

Det har vært reist tvil om Hegsetdammens karakter, idet det er hevdet at denne i realiteten er en reguleringsdam, hvortil utkreves konsesjon etter vassdragsreguleringsloven av 14. desember 1917. Til dette har Trondheim Elektrisitetsverk i brev av 16. juni 1961 angørt:

"I den anførte "Plan for utbygging av Hegsetfoss - Rotlafoss kraftverk", datert 27. april 1960, er på side 2 anført følgende: " - og for å skape størst mulig basseng i det ovenfor nevnte magasinfattige mellomfelt - ".

Det nevnte mellomfelt er svært fattig på sjøarealer, og følgelig er også selvreguleringen liten. Det nevnte uttrykk basseng er brukt ikke for å markere et reguleringsmagasins nødvendighet idet bassenget foran Hegset dam ikke vil bli benyttet som reguleringsmagasin, men utelukkende som utjevning for den varierende vannføring som kommer fra Nea kraftverk. Dertil i noen grad også for mellomfeltet. Jo større speilflate, desto mindre vil vannstanden, d.v.s. høyvannstanden, i Bjøggabassenget variere. Det er dette som er ment med det nevnte uttrykk. Noe bruk av Bjøggabassenget som reguleringsmagasin, har ikke vært forutsatt. Bjøggabassenget er utelukkende ment som utjevnings- og inntaksbasseng for Hegsetfoss kraftverk. Dets speil vil variere svært begrenset i løpet av et døgn. Inntaksbassenget for Hegsetfoss kraftverk tar således ikke sikte på noen regulering av vassdragets årvassføring. Det bygges som inntaksbasseng for utjevning av døgnvassføringen fra Nea og for å bedre isforholdene nedover dalen."

I^uvegen ekspedisjon av 23. juni 1961 har Hovedstyret for Vassdrags- og elektrisitetsvesenet gitt følgende tilleggsuttalelse om dette spørsmål:

"I annen ekspedisjon fra Hovedstyret i dag vedrørende ekspropriasjon for Hegsetfoss kraftverk er det på siste side nevnt at Hovedstyret i særskilt ekspedisjon skal komme tilbake til spørsmålet om reguleringen av Bjørga kommer inn under reguleringsloven. Hovedstyret har forelagt saken for Trondheim Elektrisitetsverk som har svart slik vedliggende brev av 16. juni 1961 viser. Av dette fremgår det at magasinet kun vil

V | 1961

NVE | 001627

bli benyttet som inntaks- og utjevningsmagasin.- Etter dette skulle ikke tiltaket kommet inn under bestemmelsene i reguleringsloven. Hovedstyret antar at det til nevnte bruk neppe vil trenge så stor reguleringshøyde som 15,0 m, jfr. manøvreringsreglement fastsatt ved kgl.res. av 22. mai 1959. Etter Hovedstyrets mening vil den naturlige løsning på dette spørsmål være å endre manøvreringsreglementet slik at den tillatte reguleringshøyde reduseres ved heving av nedre reguleringsgrense. Dersom Departementet er enig heri vil Hovedstyret ta saken opp med elektrisitetsverket."

Industridepartementet er enig med hovedstyret i at den ved kongelig resolusjon av 22. mai 1959 fastsatte reguleringshøyde på hele 15 meter synes å være i meste laget for et inntaks- og utjevningsmagasin. Man finner imidlertid ikke å ville ta standpunkt til dette spørsmål, men vil anmode hovedstyret om å ta saken opp til utredning.
